

[Tove Jørgensen]

af såkaldte almindeligt kendte sygdomme, som også kan forvolde døden hos mennesker, der ikke har været i koncentrationslejre. Men såvel sygdomsfrekvensen som dødelighedsfrekvensen ligger højere for gruppen af tidligere koncentrationslejringer, end den gør for andre. Det bliver imidlertid ikke altid konstateret af lægerne og fremgår derfor ikke af dødsattesten, at døden eventuelt kan have forbindelse med det at have levet på sultegrænsen for år tilbage.

Forsikringselskaberne er derimod opmærksomme på problemet. Ifølge frihedskæmperorganisationerne betragtes deres medlemmer som dårlige liv og bliver nægtet muligheden for at forsikre sig mod sygdom og død på lige fod med andre mennesker, og de har således ikke selv mulighed for at sikre deres enker.

Vi har ikke i socialudvalget kunnet få oversygelighed og overdødelighed bekræftet statistisk, og det kan egentlig godt undre, for i et brev af 17. januar 1978 til socialudvalgets formand, hr. Tastesen, refererer Sammenslutningen af danske Fanger fra Frihedskampen 1940-45, at man efter socialudvalgets ønske har søgt at få dokumentation for dødeligheden i deres kategori. De har henvendt sig til sikringsstyrelsen, der giver det svar, at man ikke kan udlevere denne statistik til fangeforeningerne uden socialministerens billigelse, men at socialministeren og socialudvalget kan få disse oplysninger, når som helst de måtte ønske det. Jeg ved ikke, om socialministeren har forsøgt, men det har vi da i socialudvalget. Vi får det svar, at både danske og udenlandske undersøgelser har påvist en oversygelighed og overdødelighed hos tidligere fanger. Men så fortsætter man: det er imidlertid vanskeligt på grundlag af disse undersøgelser at sige noget sikkert om oversygeligheden og -dødeligheden i dag hos de personer, der falder ind under loven om erstatning til besættelsestidens ofre.

Jeg undrer mig over, hvordan det hænger sammen, at man har givet frihedskæmperorganisationerne det svar, som jeg refererede før. Vil ministeren være parat til at undersøge disse problemer og eventuelt tage sagen om enkeres truede situation op?

Det andet problem vedrørende enkerne drejer sig om de kvinder, der enten må undlade at tage arbejde uden for hjemmet eller må opgive det, de har, for at passe deres sy-

ge mand. Derved sparer de samfundet for store pengebeløb i sparede plejehjemspladser, men belønningen for deres offervilje er en særdeles ringe livsløn, for de bliver henvist til at søge enkepension. Det er den tak, den danske stat yder de mennesker, der var parat til at ofre livet under den anden verdenskrig.

Grethe Philip (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig det lovforslag, der er fremsat fra regeringens side. Vi finder, det er rimeligt, at vi nu forhøjer hædersgaverne. Vi er klar over, at vi ikke dermed opfylder alle ønsker, men det er dog i hvert fald et skridt på vejen. Det drejer sig jo om en gruppe mennesker, der indtager en helt særlig stilling i det danske samfund, som har gjort en særlig indsats, og som vi derfor også skylder noget særligt. Det er jo også sådan, at vi alle ved, at mange af dem, der dengang deltog som frihedskæmpere eller på anden måde gjorde en særlig indsats for Danmark, har fået fysiske lidelser, som de i stadig stigende grad lider under. Også på den baggrund finder jeg, at det er rimeligt og noget, vi med stor glæde tilslutter os, at vi nu forhøjer hædersgaverne.

Svend Vig (KrF):

Kristeligt folkeparti betragter dette at give hædersgaver til disse mennesker som en ringe tak for den indsats, de eller deres nærmeste har gjort for Danmark. Vi kan tilslutte os lovforslaget.

Alice Hedegaard (DR):

Dette lovforslag, som bevirker, at hædersgavernes beløb forhøjes, er vist ventet med utålmodighed hos dem, det omhandler. Skal beløbet have nogen som helst karakter af hædersgave, må det foreslåede beløb siges at være det lavest tænkelige. Det anslås at ville medføre en merudgift på 4,5 mill. kr. årlig og vil således alt i alt koste staten 13 mill. kr. Når den indsats, disse mennesker, der modtager hædersgaver, har gjort, tages i betragtning, er det et ringe beløb. De skader, de har pådraget sig, har oftest været skader for resten af livet. Også deres pårørende har måttet føre en anden tilværelse, end de ellers kunne have gjort.

Retsforbundet vil medvirke til lovforslagets vedtagelse.